

Vragen en Antwoorden bij asbest

Voor het leesgemak wordt hier steeds gesproken over een brand met asbest. Ook bij instorting van een gebouw kan echter asbesthoudend materiaal vrij komen. Overal waar 'brand' staat, kun je ook 'instorting' lezen. De gevaren hiervan zijn hetzelfde, al is het verspreidingsgebied van asbesthoudend materiaal bij een instorting vaak kleiner.

TIJDENS HET INCIDENT

1. Er komt (mogelijk) asbest vrij in de buurt: wat moet ik doen?

Door brand van een gebouw komt asbesthoudend materiaal vrij. De wind verspreidt dit materiaal over de omgeving. De neergekomen stukjes asbesthoudend materiaal kunnen door verpulvering of doordat ze in huis worden gelopen vezels loslaten en daardoor een risico opleveren. Asbestvezels kunnen een risico vormen voor de gezondheid. Hulpdiensten hebben daarom het mogelijke verspreidingsgebied afgezet.

Het is beter om de volgende voorzorgsmaatregelen op te volgen om inademing van vezels te voorkomen:

- Blijf uit de wind (eventueel rook) en voorkom hiermee gezondheidsrisico's;
- Waarschuw en help mensen in je omgeving om uit de wind te blijven;
- Ga naar binnen, sluit ramen en deuren en schakel ventilatiesystemen uit;
- Houd dieren binnen of laat ze binnen;
- Dek zo mogelijk speelmateriaal van kinderen af, bijvoorbeeld de zandbak;
- Houd de diverse informatiekanaalen in de gaten, zoals www.zeelandveilig.nl, X [@VRZ](https://twitter.com/VRZ) of Facebook [ZldVeilig](https://www.facebook.com/ZldVeilig). Hier tref je ook informatie aan welk gebied is afgezet.

2. Wat is het gevaar van asbest voor de gezondheid?

Gezondheidsrisico's kunnen ontstaan door het inademen van losse asbestvezels. In de buitenlucht zijn altijd asbestvezels aanwezig in lage concentraties. Lang niet iedereen die asbestvezels inademt, krijgt daardoor kanker. De kans hierop wordt groter bij het langdurig inademen van hoge concentraties asbestvezels.

Bij brand in de omgeving is sprake van een kortdurende blootstelling aan een tijdelijk verhoogde concentratie asbestvezels en daarom is het extra risico verwaarloosbaar klein. Toch willen we blootstelling zoveel mogelijk voorkomen. De hier genoemde adviezen helpen daarbij. Op de website van [GGD Zeeland](http://GGDZeeland.nl) tref je meer informatie aan over de risico's van asbestvezels.

3. Welke maatregelen nemen hulpdiensten en overheid?

Hulpdiensten zetten het mogelijke verspreidingsgebied af.

Een gecertificeerd bedrijf wordt ingeschakeld om de verspreiding van asbestdeeltjes in kaart te brengen. Volg de berichtgeving (zie ook vraag 1) voor de meest actuele informatie over het exacte verspreidingsgebied en de maatregelen die genomen worden.

4. Wat kan ik doen om zo min mogelijk met asbestvezels in aanraking te komen?

Om de kans op contact met vrijkomende asbestvezels zo gering mogelijk te maken, is het verstandig om niet naar de brand te gaan kijken.

Ben je in de buurt van de brand en kun je nergens naar binnen? Ga zo staan dat de wind en eventuele rook niet naar je toe waait, maar van je af ("bovenwinds").

Lever buiten geen overbodige inspanning. Hoe meer inspanning, des te meer lucht je inademt en dus ook hoe meer kans op inademing van vezels.

Kun je niet weg bij de brand/instorting, let er dan ook op dat je hulpdiensten zoals brandweer, politie en ambulance niet hindert om bij het gebouw te komen en hun werk te doen.

5. Wat moet ik doen als ik rook met mogelijke asbest heb ingeademd? (Ik ben naar de brand gaan kijken of heb door de rook heen gefietst/gelopen)

Allereerst kun je last hebben van de rook die bij de brand is ontstaan. Inademen van rook kan leiden tot hoesten als gevolg van een geïrriteerde keel, tot prikkeling van de ogen en/of van de bovenste luchtwegen of hoofdpijnklachten. Inademen van de rook kan ook benauwdheidsklachten en piepen veroorzaken, maar dit laatste is afhankelijk van de gevoeligheid (bijvoorbeeld astmapatiënten of kinderen zullen hier eerder last van krijgen). Irritatie van de ogen kan verdwijnen door de ogen te spoelen met lauw water. In de meeste gevallen gaan de klachten als gevolg van rook vanzelf over, na beëindiging van de blootstelling.

Als dit niet het geval is of als je je zorgen maakt of je ook asbest hebt ingeademd, kijk dan eerst bij de officiële informatiekanalen over de brand (zie vraag 1) of er een speciaal telefoonnummer of emailadres is waar je met deze vraag terecht kunt. Zo nodig kun je ook contact opnemen met de huisarts.

6. Waarom verricht de brandweer metingen?

De verkenningseenheden van de brandweer verrichten bij een brand waarnemingen en metingen op de rook die daarbij vrijkomt. De resultaten worden gebruikt om te bepalen of de rook op leefniveau aanwezig is. Bij het waarnemen wordt gekeken naar de pluimstijging van de rook en naar de locatie en omvang van de verspreiding van de rook op leefniveau (daar waar mensen en dieren leven).

Het meten gebeurt standaard op koolmonoxide. Koolmonoxide is nagenoeg altijd onderdeel van een cocktail aan stoffen die in rook aanwezig is. De cocktail varieert sterk en hangt af van wat er in brand staat en wat de omstandigheden zijn tijdens de brand (voldoende zuurstof, welke blusmethode men hanteert, etc.). De brandweer kan daarnaast luchtmonsters nemen. Omdat alle rook in hoge concentraties en bij langdurig inademen, schadelijk¹ kan zijn voor de gezondheid, zullen vrij snel maatregelen worden gecommuniceerd.

Wanneer de brandweer vermoedt dat er asbest vrijkomt bij de brand, wordt een gecertificeerd bedrijf ingeschakeld om de verspreiding van asbestdeeltjes in kaart te brengen.

7. Waar verricht de brandweer metingen?

In de beginfase van een incident wordt in de directe omgeving gemeten en waargenomen; concentraties aan vrijkomende stoffen zijn daar immers het hoogst. Het kan lastig zijn om snel een voorspelling te doen waar en in welke mate de rook verderop in de omgeving op leefniveau terug daalt. Er is enige tijd nodig om hier berekeningen voor te maken waarbij gekeken wordt naar windrichting, windkracht en andere meteorologische aspecten zoals inversie. Klachten van burgers worden daarbij ook meegenomen.

Zodra deze informatie bekend is, worden er verkenningseenheden naar de randen van de rookpluim gestuurd om na te gaan of de rook daar op leefniveau aanwezig is. De rook

¹ <https://www.brandweer.nl/brandveiligheid/blijf-uit-de-rook>

verdunt naarmate zij zich steeds verder verspreidt in de omgeving. Concentraties van stoffen nemen daarmee ook af en zijn doorgaans lager dan de interventiewaarden².

Wél is het mogelijk dat – ook bij verdunning van rook en geringere concentraties van specifieke stoffen – er sprake is van stankoverlast en eventuele ademhalingsklachten. Stank en andere klachten kun je melden bij het milieumeldpunt van de RUD Zeeland. Het milieumeldpunt is bereikbaar op [0118 412323](tel:0118412323). Dit meldpunt is 7 dagen per week, 24 uur per dag bereikbaar.

8. Waarom loopt brandweerpersoneel wel dichtbij de brand?

Brandweerpersoneel doet dit om de brand beter te kunnen bestrijden of om eventuele slachtoffers te redden/evacuëren. Zij gebruiken daarbij de benodigde adembescherming en na afloop wordt alle brandweermateriaal zoals auto, blusmiddelen en kleding zorgvuldig schoongemaakt.

Andere hulpverleners zonder specifieke adembescherming krijgen net als jou de waarschuwing uit de rook te blijven. Personeel bij afzettingen van wegen staat op ruime en daarmee veilige afstand en draagt om die reden geen specifieke adembescherming.

9. Ik ben naar de brand gaan kijken, wat moet ik met mijn kleding doen die ik toen aanhad?

Heb je in de rook gestaan waar mogelijk asbest bij vrij kwam? Was de kleding die je aanhad apart in de wasmachine van andere kleding om zo de brand- en rooklucht en roetdeeltjes uit de kleding te verwijderen. Spoel je schoenen af en doe deze uit voordat je naar binnen gaat.

10. Hebben huisdieren nog speciale aandacht nodig?

Net als bij mensen, is het voor huisdieren het beste om niet met rook en asbest in aanraking te komen. Hou (huis)dieren zo veel mogelijk binnen, totdat het gebied is vrijgegeven.

Was je huisdier buiten en weet je niet waar deze zich bevond ten tijde van de brand? Hou je huisdier goed in de gaten als deze weer thuis komt. Twijfel je of je huisdier teveel rook heeft ingeademd en mogelijk met asbestvezels in aanraking is gekomen? Dan kun je het beste de dierenarts raadplegen.

NA DE BRAND OF INSTORTING MET ASBEST

11. Wat moet ik doen als ik rook met mogelijk asbest heb ingeademd? (Ben naar de brand gaan kijken of heb door de rook heen gefietst/gelopen)

Door het inademen van de rook, kun je last hebben van hoesten als gevolg van een licht geïrriteerde keel, prikkeling van de ogen en/of van de bovenste luchtwegen of hoofdpijnklachten. Inademen van rook kan ook benauwdheidsklachten en piepen veroorzaken, maar dit laatste is afhankelijk van de gevoeligheid (bijv. COPD-patiënten, ouderen of kinderen zullen hier eerder last van krijgen). In de meeste gevallen gaan deze klachten vanzelf over zodra je niet meer in de rook staat. Als dit niet het geval is of als je je zorgen

² Voor acute gezondheidsrisico's bij een incident, wordt de meetwaarde afgezet tegen de interventiewaarde die voor deze stof geldt. Meer informatie hierover staat op de website van het RIVM: https://www.rivm.nl/rvs/Normen/Rampen_en_incidenten/Interventiewaarden

maakt of je ook asbestvezels hebt ingeademd, kijk dan eerst bij de officiële informatiekanalen over de brand (zie vraag 1) of er een speciaal telefoonnummer of emailadres is waar je met deze vraag terecht kunt. Zo nodig kun je contact opnemen met de huisarts.

12. Wat kan ik zelf doen om asbesthoudend materiaal te verwijderen?

Liggen er in je directe omgeving asbesthoudende stukjes?

- Raap ze niet op en loop er niet doorheen. Laat schoenen het liefst buiten. Zo neem je geen asbesthoudende stukjes mee naar binnen. Neem bijvoorbeeld een kinderwagen ook pas mee naar binnen als de banden buiten goed afgespoeld zijn. Doe dit ook met fietsen/rollators.
- De schoonmaakploeg komt zo spoedig mogelijk langs. Ga niet zelf schoonmaken.
- Heb je last van asbesthoudende stukjes bij de voor- of achterdeur? Veeg de stukjes voorzichtig opzij met een zachte bezem, zodat ze niet kapot gaan. Deze stukjes worden later door personeel van het gespecialiseerde bedrijf opgeruimd. Maak de bezem later buiten schoon met water, boven een afvoerputje, zodat het vuile water direct wegloopt.
- Voorkom dat je zelf of de kinderen onnodig over verontreinigde grond of gras loopt om verspreiding zoveel mogelijk te voorkomen. Zodra de asbesthoudende stukjes zijn opgeruimd of als er zich eerder ontwikkelingen voordoen, krijg je hiervan bericht.
- Houd huisdieren zoveel mogelijk binnen of vermijd plekken waar brandresten liggen. Maak de poten van je huisdier schoon als deze toch buiten is geweest.

13. Moet ik beschermende kleding dragen als ik naar buiten ga?

De werknemers van een gespecialiseerd bedrijf voor onderzoek en/of schoonmaak komen bijna dagelijks in contact met asbest en dragen daarom beschermende kleding. Voor anderen is het contact zo kort en daarmee het risico zo minimaal dat je geen beschermende kleding nodig hebt.

14. Ik ben naar de brand gaan kijken, wat moet ik met mijn kleding doen die ik toen aanhad?

Heb je in de rook gestaan? Was de kleding die je aanhad apart in de wasmachine om zo de brand- en rooklucht en roetdeeltjes uit de kleding te verwijderen. Spoel je schoenen af en doe deze uit voordat je naar binnen gaat.

15. Ik heb in de rook gestaan, kan ik onderzocht worden?

Het is niet noodzakelijk om onderzocht te worden, wanneer de gezondheidsklachten na beëindiging van de blootstelling aan de rook vrijwel direct verdwijnen. Kans op blijvende gezondheidsschade is dan onwaarschijnlijk. Als gezondheidsklachten aan blijven houden na beëindiging van de blootstelling aan de rook, kun je contact opnemen met je huisarts.

16. Ik heb groenten/fruit in mijn tuin, kan ik die eten?

Planten nemen geen asbest op, het blijft aan de buitenkant zitten. Mogelijk zijn er bij de brand ook nog andere stoffen vrijgekomen die wél door planten en bomen worden opgenomen. Volg voor het antwoord op deze vraag dan ook de informatie die in de berichtgeving van de brand wordt geplaatst. Bijvoorbeeld het liveblog op de website www.zeeland-veilig.nl, de Facebookpagina of X @VRZ (zie ook vraag 1).

17. Er liggen verbrandingsresten en roetdeeltjes in mijn tuin; wat moet ik doen?

Het is verstandig om speelplekken zoals de tuin, gras- en speelveldjes en een zandbak goed te inspecteren op mogelijk asbesthoudend materiaal. Je kunt in de berichtgeving over het incident kijken naar een speciaal telefoonnummer of emailadres waar je de vondst van asbesthoudend materiaal kunt melden.

Als er sprake is van een afgezet gebied, ontvangen bewoners een bericht via de gemeente wat je moet doen en waar je de vondst van verbrandingsresten kunt melden. Een schoonmaakploeg kan dan langs komen om het te verwijderen.

18. Hoe krijg ik de brandgeur/stank uit mijn huis?

Hou ramen en deuren gesloten en ventilatiesystemen uit totdat het bericht komt voor jouw woon-/werkplek dat het gebied wordt vrijgegeven. Na de melding dat het veilig is, kun je het huis of kantoor ventileren (ramen en deuren open zetten) en ventilatiesystemen weer inschakelen.

Wanneer de brandlucht in de gordijnen en/of kleding zit, kun je deze wassen.

19. Ik heb tijdens de brand mijn ramen open gehad, wat moet ik doen?

Deze vraag kan alleen specifiek per situatie worden beantwoord. De gemeente geeft informatie of er roetdeeltjes en asbest zijn neergeslagen in het gebied waar je woont. Als het nodig is dat een professioneel schoonmaakbedrijf je huis komt schoonmaken, mag je tot die tijd je huis niet in.

20. Waarom heeft de brandweer waarnemingen en metingen verricht?

De verkenningseenheden van de brandweer verrichten bij een brand waarnemingen en metingen op de rook die daarbij vrijkomt. De resultaten worden gebruikt om te bepalen of de rook op leefniveau aanwezig is. Bij het waarnemen wordt gekeken naar de pluimstijging van de rook en naar de locatie en omvang van de verspreiding van de rook op leefniveau (= daar waar mensen en dieren leven).

Wanneer er asbest is vrijgekomen bij de brand, wordt een gecertificeerd laboratorium ingeschakeld om de verspreiding van asbestdeeltjes in kaart te brengen.

21. Kan blootstelling aan rook blijvende gevolgen voor de gezondheid opleveren?

Eénmalig een zeer grote hoeveelheid rook inademen kan leiden tot overgevoeligheid van de luchtwegen. Verder neemt bij herhaalde of langdurige blootstelling aan rook waarschijnlijk de kans op longkanker toe. Echter, herhaalde of langdurige blootstelling aan rook (meerdere keren per jaar) is niet erg waarschijnlijk.

Deze informatie is onder andere tot stand gekomen op basis van de Handreiking Asbestcommunicatie 2018 van Vereniging Bouw- en Woningtoezicht Nederland, oktober 2018.

Bij een brand met asbest worden adviezen afgestemd in samenwerking met [GGD Zeeland](#).

Meer informatie over brand en hoe je brand kunt helpen voorkomen:
www.zeelandveilig.nl/gevaren/brand

Informatie aangepast i.o.m. GGD Zeeland februari 2024